

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1344/23
9.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Весне Целетовић Цуцић, председника већа, Александре Лековић и Весне Дамјановић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступа пуномоћник Радуле Перовић, адвокат из Смедерева, Вука Карацића 9/18, против тужених Републике Србије, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Београд, Немањина бр.22-26, коју заступа Државно првобранилаштво, Одељење у Пожаревцу, Јована Шербановића бр.4 и Јавног предузећа Електромрежа Србије Београд, Кнеза Милоша бр. 11, ради утврђивања права својине, одлучујући о жалби првотужене изјављеној против пресуде Основног суда у Смедереву П 645/22 од 07.07.2022. године, у седници већа одржаној дана 09.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужене Републике Србије, Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Београд и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Смедереву П 645/22 од 07.07.2022. године, у делу става првог изреке којим је утврђено да заоставштину сада пок. ББ, ЈМБГ ..., бив. Из ..., ..., представља право својине на кп.бр. ..., њива 3. класе, потес ..., површине 62,68 ари, уписана у Листу непокретности бр. ... КО ..., које право својине је она стекла по основу уговора о размени пољопривредног земљишта у циљу арондације, који је оверен код Општинског суда у Смедереву под пословним бројем Ов.бр.2265/99 од 24.09.1999. године, а који је закључен између сада пок. ББ из ... и ... и по основу одржаја, што су тужени Република Србија, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Београд, ул. Немањина бр.22-26 и Јавно предузеће Електромрежа Србије Београд, ул. Кнеза Милоша бр. 1, дужни да признају и трпе.

УКИДА СЕ пресуда Основног суда у Смедереву П 645/22 од 07.07.2022. године, у делу става првог изреке којим је одређено да ова пресуда има служити као подобна исправа за упис права својине у корист сада пок. ББ, бив. Из ... на наведеној парцели у регистар непокретности РГЗ Служба за катастар непокретности у Смедереву, без даљег присуства и одобрења тужених, као и да се имовина за коју је овом пресудом утврђено

да представља заоставштину пок. ББ, бив. Из ... расправи по Закону о наслеђивању, под претњом принудног извршења и у том делу се тужба **ОДБАЦУЈЕ**.

ОДБИЈА СЕ захтев првотужене за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, утврђује се да заоставштину сада пок. ББ, ЈМБГ ..., бив. Из ..., ..., представља право својине на кп.бр. ..., њива 3. класе, потес ..., површине 62,68 ари, уписана у Листу непокретности бр. ... КО ..., које право својине је она стекла по основу уговора о размени пољопривредног земљишта у циљу арондације, који је оверен код Општинског суда у Смедереву под пословним бројем Ов.бр.2265/99 од 24.09.1999. године, а који је закључен између сада пок. ББ из ... и ... и по основу одржаја, што су тужени Република Србија, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Београд, ул. Немањина бр.22-26 и Јавно предузеће Електромрежа Србије Београд, ул. Кнеза Милоша бр. 1, дужни да признају и трпе, те ова пресуда има служити као подобна исправа за упис права својине у корист сада пок. ББ, бив. Из ... на наведеној парцели у регистар непокретности РГЗ Служба за катастар непокретности у Смедереву, без даљег присуства и одобрења тужених, као и да се имовина за коју је овом пресудом утврђено да представља заоставштину пок. ББ, бив. Из ... расправи по Закону о наслеђивању, под претњом принудног извршења.

Против наведене пресуде тужена Републике Србије, Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Београд је, благовремено, преко заступника, изјавила жалбу побијајући је у целости из свих законом прописаних разлога.

Тужила је дала одговор на жалбу тужене.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку ("Сл. гласник РС", бр. 72/11 са свим каснијим изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужене делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а, на које другостепени суд пази по службеног дужности, а због којих би побијана пресуда морала бити укинута. Првостепена пресуда садржи јасне, потпуне и непротивречне разлоге о чињеницама важним за пресуђење, које нису у супротности са садржином изведених доказа, а изрека пресуде је јасна и непротивуречи разлозима датим у образложењу, како у односу на чињеничне закључке, тако и на примењене прописе, те пресуда нема недостатака због којих се не може испитати, па се тужена жалбом неосновано позива на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП-а.

Према утврђеном чињеничном стању, правни претходник тужиле, сада покојна ББ, бив. Из ..., била је власник кат.парцеле ..., њиве у ..., површине 60,72 ара, уписане у ЗКУЛ бр... КО ..., све до 1999. године, када је са ... закључила Уговор о размени

пољопривредног земљишта у циљу арондације, који је оверен код Општинског суда у Смедереву под пословним бројем Ов.бр.2265/99 од 24.9.1999. године. Овим уговором је правни претходник тужиле дала у размену ... кат.парцелу број ... КО ..., њива у ..., површине 60,72 ара, а ... је дао правном претходнику тужиле кат.парцелу број ... КО ..., њива површине 62,68 ари. У чл. III овог уговора, констатовано је да је размена земљишта извршена 1971. године, што је у датом исказу потврдила и тужиле, која је навела да је мајка, сада пок. ББ тада уведена у посед предметне парцеле коју је одмах оградилa и на њој посадила воће и виноград, те да је од тада била у непрекидној и мирној државини кат.парцеле број ... КО ... Из преписа Листа непокретности број ... КО ... утврђено је да је кат.парцела број ..., њива 3 класе, површине од 62,68 ара, уписана као државна својина Републике Србије, корисник Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Београд са уделом од 15639/15995, а на обиму удела од 356/15995 уписана као јавна својина Републике Србије, право коришћења ЈП "Електро mreжа Србије", на основу решења о експропријацији Одељења за урбанистичко-комуналне, имовинско-правне, пословни простор и инспекцијске послове градске управе Смедерево број 463-17/2014-05 од 4.5.2015. године установљава се у корист Републике Србије а за потребе ЈП "Електро mreжа Србије" право службености пролаза проводника далековода ДВ 400 КВ бр.401/1 ТС Београд 8 ТЕ Дрмно, увођење у ТС Смедерево 3 изнад кат.парцеле ... КО ... Из извештаја Службе за катастар непокретности Смедерево број 951-2-033-5415/2022 од 4.5.2022. године утврђено је да је кат.парцела број ... КО ... парцелисана и настале су две кат.парцеле ... и ..., које су биле уписане у поседовни лист број ... КО ... у корист Републике Србије, корисник ДП ПК Годомин у стечају, Смедерево, са уделом 1/1, а кат.парцела број ... КО ... била је уписана у поседовном листу број ... КО ... у корист Републике Србије, корисник ДП ПК Годомин, Смедерево са уделом 1/1. На основу исказа тужиле и сведока ВВ, ГГ и ДД утврђено је да је правна претходница тужиле била савесни држалац непокретности, као и да је нико није ометао у државини предметне непокретности.

Првостепени суд је из изведених доказа утврдио да је фактичко стање на предметној непокретности такво, да је правна претходница тужиле, њена мајка, сада покојна ББ, држала предметну парцелу дуже од 20 година, односно да је била државински и фактички корисник наведене парцеле која је предмет тужбеног захтева, при чему је нико није сметао нити узнемиравао у томе, што је услов за стицање права својине по основу савесног одржаја.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, а имајући у виду тужбени захтев тужиле, првостепени суд је утврдио да су испуњени услови за утврђење да заоставштину сада покојне ББ представља право својине на основу ванредног савесног одржаја, јер правна претходница тужиле није знала, нити је могла да зна да парцела коју држи није њена, тачније сматрала је да има пуноважни правни основ и у доброј вери је дуже од 20 година имала је стварну фактичку власт на наведеној парцели. Правна претходница тужиле је сматрала да је предметна непокретност њена својина, имајући у виду да је уговор о размени пољопривредног земљишта у циљу арондације са ПК Годомином у потпуности реализован и да је фактичка размена кат. парцела број ... површине 60,72 ара КО ... и кат.парцеле број ... површине 62,68 ари КО ..., извршена још 1971. године. По налажењу првостепеног суда, рок за одржај почео је да тече од 04.07.1996. године, када је ступио на снагу Закон о изменама и допунама

Закона о основама својинско-правних односа, те је до дана подношења тужбе 3.4.2018. године протекло више од 20 година. Имајући у виду утврђено чињенично стање, првостепени суд на основу одредбе члана 28 став 4 Закона о основама својинскоправних односа донео одлуку као у изреци пресуде.

По налажењу Апелационог суда, првостепени суд је све важне чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева поуздано и потпуно утврдио, доказима које је правилно ценио сагласно одредби члана 8 ЗПП-а, а у жалби нису истицане нове чињенице, нити су предлагани нови докази у смислу одредбе члана 372 став 1 ЗПП-а, па жалбом тужене утврђено чињенично стање није доведено у сумњу. На потпуно и правилно утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право када је закључио да је тужбени захтев тужиле основан, с обзиром да је правна претходница тужиле-њена мајка стекао право својине на спорној кат. парцели на основу одржаја.

Наиме, одредбом чл. 20 став 1 Закона о основама својинскоправних односа (“Сл. гласник СФРЈ” бр 6 /80 и 36/90, “Сл. лист СРЈ” бр 29/96 и “Сл. гласник РС” бр. 11/2005) прописано је да се право својине стиче по самом закону на основу правног посла или наслеђивањем. Према одредби чл. 28 став 2 истог закона, савестан и законити држалац непокретне ствари, на коју други има право својине, стиче право својине на ту ствар одржајем протеком 10 година. Државина је законита ако се заснива на пуноважном правном послу који је потребан за стицање права својине и ако није прибављена силом, преваром или злоупотребом поверења (члан 72. став 1.), при чему се савесност претпоставља (члан 72. став 3.).

У конкретном случају, правилно је првостепени суд применио цитирану одредбу члана 28 Закона о основама својинскоправних односа, када је утврдио да је правни претходник тужиле, као савестан и законити држалац предметне кат. парцеле, стекла право својине на предметној парцели одржајем протеком 20 година, као и да је овај рок почео да тече од дана ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о основама својинско-правних односа, са односно 04.07.1996. године, те да су се стекли услови за утврђење да заоставштину сада пок.ББ представља право својине на предметној парцели на основу ванредног одржаја.

Неосновани су жалбени наводи тужене, којима се указује да се тужиле не може сматрати савесним држаоцем, јер је увидом у јавну евиденцију непокретности била дужна да сазна да се предметна катастарска парцела води као својина тужене Републике Србије, имајући у виду да се савесност државине претпоставља, па онај ко тврди другачије мора то и да докаже, а тужена на ту околност није приложила, нити предложила доказе. Према правилима о одржају, савестан је онај држалац непокретности који оправдано верује да је он власник, јер сматра да постоји законити правни основ за стицање својине на непокретности коју држи, а није знао, нити је према околностима случаја могао знати да ствар коју држи није његова. Правни претходник тужиле, њена мајка, није знала нити је могла знати да предметна парцела коју држи није њена, имајући у виду да је размена кат.парцеле ..., површине 60,72 ара КО ... и кат.парцеле ..., површине 62,68 ари КО ... извршена још 1971. године, када је правни претходник тужиле уведена у посед, те је предметну парцелу несметано користила сматрајући је својом, са којих је разлога и по налажењу овога суда, правилан

закључак првостепеног суда да су испуњени сви услови за стицање права својине на овој непокретности путем одржаја. С обзиром на наведено, не може се сматрати да је правни претходник тужиле, као савесни држалац, била дужна да у току рока трајања одржаја проверава своје власништво увидом у катастар непокретности, већ је за постојање евентуалне несавесности потребан извештај облика непажње, коју тужена овде није доказала. Поред тога одржај је правни институт у општем интересу, јер се претварањем фактичког стања у правно, остварује друштвена потреба за извесношћу у правним односима. Управо из наведених разлога, жалбени наводи тужене да државина тужиле не може бити савесна, пошто је тужена уписана у катастру као власник предметног земљишта, нису од утицаја на доношење другачије одлуке.

Без утицаја на правилност побијане одлуке су и наводи жалбе тужене да ПК Годомин у време закључења уговора о размени, није био титулар размењеног права већ само корисник, јер су предметне непокретности биле у режиму друштвене својине, због чега и није могао располагати парцелама. Међутим, фактичка размена ради арондације је извршена још 1971, године, а према одредби чл. 39. Основног закона о искоришћавању пољопривредног земљишта ("Службени лист ФНРЈ" бр. 43/59, 53/62, "Службени лист СФРЈ" бр. 10/65, 25/65, 12/67 и 14/70), сопственик земљишта које се арондацијом припаја има право на накнаду (став 1). Накнаду за арондацију даје корисник арондације (став 2). Одредбама чланова 40. и 41. Закона је прописано да се земљорадницима у накнаду даје земљиште, по могућности исте културе и бонитета, а уколико корисник арондације није земљорадник, накнада се даје у новцу, и то према прописима о одређивању накнаде у случају експропријације (члан 42. Закона). Даље је, Уредбом о арондацији државних пољопривредних добара опште државног значаја ("Службени лист ФНРЈ" бр. 99/46) чланом 2. ставом 2. прописано да ће физичка и приватна правна лица и задружне организације за одузето земљиште добити у накнаду земљиште одговарајуће вредности без терета из земљишног фонда аграрне реформе и колонизације. Ако је овај земљишни фонд исцрпљен даће им се накнада из периферног земљишта са државног пољопривредног добра. Сходно цитираним одредбама, правни претходник тужиле је по основу арондације могла стећи право својине на предметном земљишту, а чему у прилог говори и чињеница да је други саговорач, ПК Годомин извршио упис свог права на парцелама које је правна претходница тужиле дала у размену.

Неосновано се жалбом тужене оспорава и оцена изведених доказа, а са тим у вези и утврђено чињенично стање указујући на битну повреду одредаба члана 374 став 1 Закона о парничном поступку. Наиме, одредбом члана 8 Закона о парничном поступку прописано је да суд, по свом уверењу, одлучује које ће чињенице узети као доказане, а на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног доказног поступка. О томе које чињенице сматра утврђеним и на основу којих доказа одлучује суд на основу сопственог уверења. У поступку који је претходио доношењу побијане пресуде као доказно средство се јавља саслушање странака и сведока, али и писани докази чија аутентичност није доведена у питање током поступка. Правилна оцена исказа сведока и странака подразумева оцену њиховог држања пред судом, сагласност њихових исказа са исказима осталих саслушаних лица и другим изведеним доказима, неспорним и општепознатим чињеницама, да ли сведок има непосредних или посредних сазнања о догађају о коме сведочи, као и оцену општег утиска који сведок односно странка

оставља на суд приликом давања исказа, али и у вези са писаним доказима. Првостепени суд је правилно а на основу писаних доказа и исказа тужиље и сведока закључио да је правна претходница тужиље била савесни држалац предметне непокретности, јер о чињеницама о којима су сведочили имају непосредног сазнања, јер су видели правног претходника тужиље да обрађује предметну парцелу, као и да је нико никада није ометао у државини. Како је чињенице битне за оцену основаности тужбеног захтева првостепени суд утврдио на основу оцене доказа, изведене у свему у складу са одредбом члана 8 ЗПП, то се неосновано жалбом тужене оспорава чињенично стање на коме је побијана пресуда заснована.

Ни остали жалбени наводи тужене не воде другачијем пресуђењу у усвајајућем делу, па их Апелациони суд посебно не образлаже налазећи да нису од утицаја на законитост и правилност побијане одлуке.

На основу свега изложеног, Апелациони суд је одбио као неосновану жалбу тужене Републике Србије, Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и потврдио првостепену пресуду применом одредбе члана 390 ЗПП-а ("Сл. Гласник РС", бр. 72/11 са свим каснијим изменама и допунама), те је донео одлуку као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим, у делу који се односи на одлуку садржану у делу става првог изреке побијане пресуде, којим је одређено да ова пресуда има служити као подобна исправа за упис права својине у корист сада пок. ББ, бив. Из ... на наведеној парцели у регистар непокретности РГЗ Служба за катастар непокретности у Смедереву, без даљег присуства и одобрења тужених, као и да се имовина за коју је овом пресудом утврђено да представља заоставштину пок. ББ, бив. Из ... расправи по Закону о наслеђивању, првостепени суд је починио битну повреду одредаба парничног поступка из чл.374 ст.2 тач.2 ЗПП, на коју другостепени суд пази по службеној дужности, с обзиром да је одлучио о захтеву који на спада у судску надлежност.

Наиме, захтев тужиоца у овом делу се односи на упис права својине у корист сада пок. ББ, о чему одлучује надлежни орган у законом прописаном поступку, па о таквом захтеву не може одлучивати суд опште надлежности. Такође, у делу у коме је одлучено да ће се о заоставштини пок. ББ, бив. из ... расправити по Закону о наслеђивању, ради се о поступку који ће бити спроведен по одредбама Закона о ванпарничном поступку, од стране суда или јавног бележника, те је збо свега наведеног првостепена пресуда у том делу морала бити укинута и тужба у истом одбачена, са којих је разлога Апелациони суд у смислу одредбе чл.391 ст.2 ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

С обзиром на исход жалбеног поступка, Апелациони суд је одбио захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка, те је применом одредбе члана 165 став 1 Закона о облигационим односима, одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Весна Целетовић Цуцић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић